

POSTANOWIENIE

Dnia 15 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster

w sprawie z wniosku M. S. obecnie W.
przy uczestnictwie M. S.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 listopada 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 28 kwietnia 2015 r., sygn. akt V Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie kwotę
3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W wyniku podziału majątku wspólnego Sąd Rejonowy w P. postanowieniem z dnia 19 listopada 2013 r. między innymi przyznał na wyłączną własność wnioskodawczyni nieruchomości zabudowaną budynkiem mieszkalnym i zasądził od niej na rzecz uczestnika spłatę w wysokości 176 750 zł oraz rozstrzygnął pozostałe wnioski i orzekł o kosztach postępowania.

Postanowieniem z dnia 28 kwietnia 2015 r. Sąd Okręgowy w W. uwzględniając częściowo apelację wnioskodawczyni, zmienił postanowienie Sądu pierwszej instancji między innymi w ten sposób, że obniżył zasądzoną od niej spłatę do kwoty 100 579,92 zł, oddał tę apelację w pozostałej części, oddalił apelację uczestnika w całości i orzekł o kosztach postępowania.

Sądy obu instancji rozważając wniosek uczestnika o dokonanie fizycznego podziału nieruchomości uznały go za nieuzasadniony, bowiem na podstawie opinii biegłego do spraw budownictwa ustaliły, że niemożliwy technicznie jest podział pionowy budynku, zaś ewentualny podział poziomy wymagałby znacznych nakładów. Istniejący między byłymi małżonkami ostry i poważny konflikt jest w tej sytuacji, zdaniem Sądów, dodatkową negatywną przesłanką zniesienia współwłasności przez wyodrębnienie dwóch lokali mieszkalnych, gdyż uniemożliwia współwłaścicielom porozumienie się co do zarządu częściami wspólnymi nieruchomości i prawidłowy zarząd rzeczą.

W skardze kasacyjnej uczestnik, jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazał przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Stwierdził, że zachodzi konieczność wyeliminowania orzeczenia wadliwego w stopniu rzadko spotykanym, godzącym w elementarne poczucie sprawiedliwości i obrażającym porządek prawny. Dokonana przez Sąd wykładnia art. 211 k.c. rażąco bowiem wykracza, zdaniem skarżącego, poza dopuszczalne granice. Utrwalona linia orzecznictwa Sądu Najwyższego nie pozostawia wątpliwości, że kwestia relacji osobistych między uczestnikami (konflikt) nie mieści się w treści żadnej z podstaw wyłączających podział w naturze przewidziany w art. 211 k.c. Rażąco nieprawidłowa jest też, zdaniem uczestnika, wykładnia art. 623 k.p.c., gdyż orzecznictwo Sądu Najwyższego także wielokrotnie już wskazywało na

kategoryczny charakter tej normy. W konsekwencji doszło również do niewłaściwego zastosowania art. 212 § 2 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, przesłanka przedsądu przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. jest spełniona, jeżeli skarżący wykaże, że w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. Sam zarzut naruszenia określonego przepisu prawa nie jest wystarczający, podobnie nie jest wystarczające użycie przez skarżącego, nawet kilkakrotne, przymiotników „rażące”, „oczywiste” czy „niewątpliwe” dla opisu charakteru naruszenia ani wyrażenie przekonania, że doprowadziło to do naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego, czy elementarnego poczucia sprawiedliwości. Konieczne jest wykazanie, że Sąd drugiej instancji rzeczywiście w sposób oczywisty naruszył przepis jasny i jednoznaczny, którego wykładnia nie budzi żadnych wątpliwości (porównaj między innymi postanowienia z dnia 8 marca 2002 r. I PKN 34/01, OSNP 2004/6/100, z dnia 10 stycznia 2003 r. V CZ 187/02, OSNC 2004/3/49, z dnia 22 grudnia 2009 r. I CSK 395/09 i z dnia 7 grudnia 2011 r. V CSK 113/11, nie publ.).

Skarżący nie wykazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w powyższym rozumieniu.

Pominał bowiem, że Sąd Najwyższy dokonując już wielokrotnie wykładni art. 211 k.c. zawsze wskazywał, iż przy ocenie, czy zniesienie współwłasności może nastąpić przez fizyczny podział rzeczy wspólnej, należy brać pod uwagę całokształt okoliczności sprawy, w tym także stosunki osobiste między współwłaścicielami (porównaj między innymi postanowienia z dnia 5 maja 1999 r. III CKN 95/99, z dnia 12 października 2000 r. IV CKN 1525/00, z dnia 2 lutego 2001 r. IV CKN 251/00, nie publ. i z dnia 4 października 2002 r. III CKN 128/00, OSNC 2003/12/170). Istniejący między nimi poważny konflikt nie stanowi wprowadzie bezwzględnej negatywnej przesłanki dla dokonania zniesienia współwłasności przez podział rzeczy, ale może stanowić okoliczność uzasadniającą odmowę takiego zniesienia

współwłasności, w szczególności przez ustanowienie odrębnej własności lokali, jeżeli z powodu poważnego konfliktu współwłaścicieli rzecz po podziale nie będzie mogła być wykorzystywana właściwie, zgodnie ze swoim społeczno - gospodarczym przeznaczeniem. Dotyczy to przede wszystkim sytuacji, gdy podział majątku wspólnego następuje w okolicznościach poważnego konfliktu między współwłaścicielami, wówczas sposób podziału powinien sprzyjać likwidacji tego konfliktu przez stworzenie warunków do prawidłowego, zgodnego z przeznaczeniem, korzystania z rzeczy (porównaj orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 3 października 1980 r. III CRN 126/80, OSNC 1981/8/150, z dnia 7 kwietnia 2000 r. IV CKN 8/00, z dnia 19 października 2011 r. II CSK 50/11 i z dnia 12 września 2013 r. IV CSK 5/13, nie publ.).

W świetle takiej wykładni art. 211 k.c. dokonanej przez Sąd Najwyższy, nie można mówić o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej we wskazanym wyżej rozumieniu, gdy Sąd po rozważeniu okoliczności sprawy, w tym istotnych trudności z dokonaniem fizycznego podziału nieruchomości oraz ostrego konfliktu między współwłaścicielami, uniemożliwiającego właściwe korzystanie z rzeczy uznał, że zniesienie współwłasności przez wyodrębnienie lokali nie jest możliwe. Tym samym nie można też uznać, że doszło do oczywistego naruszenia art. 623 k.p.c. i art. 212 § 2 k.c.

Biorąc wszystko to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.